



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs**

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,  
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

**Jansenius, Cornelius**

**Lovanii, 1640**

20. Similitudo Pauli & Augustini mira in indicijs divinæ electionis, quæ in  
vita utriusque etiam dissoluta micuerunt.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-13673**

fuisset sancto Paulo, quia pariter vna voce  
 cessit personante: *Tolle lege*, uno ictu ocu-  
 lorum ad eam animi pacem ac promptitudi-  
 nem conversus est, ut cum Paulo divino to-  
 nitru prostrato, toto corde ingemineret:  
*Domine, quid me vis facere? Quam*, inquit, *suave*  
*mibi subito factum est carere suavitatibus nugarum!*  
*& quas amittere metus fuerat, iam dimittere gau-*  
*dium erat.* Hinc uti Paulo squamæ ab oculis  
 illuminatis deciderunt, ita Augustino statim  
 cum sine illius sententiæ, quasi luce securitatis  
 infusa, omnis dubitationis tenebra diffugerunt.

A quorum quidem sanctorum similitudine,  
 Magdalenæ, inquam, Apostolorum Petri, &  
 Pauli, nec hoc abludit in Augustino, quod  
 semper deinceps iverit de virtute in virtutem,  
 tam indissolubili gratiarum subsequantium  
 catena, ut eum nulla secularis temptata à se-  
 verioris vite tramite distraxerit; tam uberi  
 præclaroque progressu, ut ipse non minùs lu-  
 culentum speculum & exemplar Religiosis,  
 Presbyteris, atque Episcopis expresserit, quàm  
 Apostoli ipsi Augustino, totique populo Chri-  
 stiano præbuerunt.

Primus enim ille fuit, qui Religiosos Mo-  
 nachorum ordines in Africam invexit, & in  
 diversas ejus plagas sparfit. Vnde Eremitæ,  
 ceterique Religiosi sub tanti ducis vexillo  
 merentes prodierunt: qui tantâ multitudine  
 ex illa Augustini spiritus fecunditate propa-  
 gati sunt, ut à nonnullis quatuor supra quin-  
 quaginta ordines sub Imperatoris Augustini  
 nomine & patrocínio inelyti numerentur;  
 adeoque, ut verbo dicam, nec emulationes  
 concitem ejus laudibus, qui isto telo: *Non in*  
*contentione & emulatione*, conversus est, tot Re-  
 ligiosorum examina sanctus iste profudit,  
 ut proximè ad illas myriades Monachorum  
 accelerint, qui sub magni Benedicti discipuli-  
 na militarunt. Exaggerent hoc argumentum,  
 quorum uberius est eloquium, & vis orandi  
 in pulpitis trita: Vnum dico, non immeritò  
 Apostolis in sua conversione fuisse comparat-  
 um, qui eorum vestigia in vita reliqua tam  
 probe ac propè pressit, ut haud secus atque illi,

Rom. 13.

A filiorum pater innumerabilium esse promerue-  
 rit, qui eum Apostolum suum indigetando,  
 gratulandi de Augustino canunt, quod de  
 Paulo gentes: *Nam si decem milia Paedagogorum* *1. Cor.*  
*habeat in Christo, sed non multos Patres. Nam in*  
*Christo IESU ego vos genui.* Sed ad alia porro  
 propero.

Primus ille fuit, qui inter omnes Presby-  
 teros Africæ multitudine Ecclesiarum celeberrimæ,  
 dignus habitus fuit, qui Episcopalem  
 Cathedram ad Evangelium prædicandum  
 Antistite suo præfente conscenderet. Quo ho-  
 nore nemo ante ipsum ex Africanis Presbyteriis  
 affectus fuerat.

Primus ille fuit, qui temporibus illis in  
 Africa vitam cum Clero suo communem in-  
 stituerit: cum etiam circa Cypriani temporis  
 portionem Episcopalem separatam fuisse, Cy-  
 priani ipsius testimonio dilucescat. At proprie-  
 tatem semper Augustinus tantoperè averfatus  
 est, ut non sacrorum Canonum interdicto,  
 quorum cancellis nostrorum temporum avari-  
 tia coerceri debuit, sed præ paupertate Testa-  
 mentum nullum fecerit.

Primus ille fuit, qui Canonicos Religio-  
 sosque contubernio sibi convictuque sociavit  
 ex quo fluxit, ut ambo pariter nomen ejus,  
 memoriamque venerentur.

Primus ille ipse atque ultimus huc usque  
 fuit, qui post Apostolos duo extrema penè  
 ex diametro dissidètia tam vitâ quàm doctri-  
 nâ accuratissimè copulavit, eruditionem al-  
 tissimam, quâ omnibus vel antè vel post in  
 Ecclesia Christi celebratis antecelluit, cum hu-  
 militate profundissima: per quam raro vel  
 nullo fortassis alio exemplo factum est, ut illa  
 vitæ ipsius in stultissima spurcissimaque hæresi  
 transactæ turpitudine, & miranda lubricitas,  
 cum vix paucis domesticis, quorum etiam fi-  
 dem superabat, innotuisset, toti deinde orbi,  
 quàm latè ab Occidente in Orientem usque  
 patet, & usque ad suum exordium patebit,  
 confessione omnium publicarum celeberrimè  
 divulgata sit.

C A P V T X X.

Similitudo Pauli & Augustini mira, in indicijs divinæ electionis, quæ in vita utriusque etjam dissoluta micuerunt.

S E N sicut hac in re mira similitudo cum  
 illo Apostolo adumbrata fuit, qui scientiæ  
 sublimitate in tertium cœlum rap-  
 tus, & humilitatis profunditate Apo-  
 stolorum minimus, persecutor Ecclesiæ, & ab-  
 ortivus, à seipso nominatus est; ita in eo ma-  
 gna utriusque paritas elucescit, quod in am-  
 borum vita ac moribus, quando etjam vitijs  
 quàm maximè & fœditate diluebat, vestigia  
 quadam electionis occultæ, futuræque frugis

A divinis manibus impressa atque oculis mani-  
 festa, claruerunt; perinde atque aurum licet in  
 terra terra occultatum, rei metallicæ peritis,  
 nescio quibus indicijs sese prodit.

Sed ut occultiores illas electionis lineas,  
 quas in ardore persequentis ac furentis Pauli  
 myfici mirantur, ipsis quoque colligendas re-  
 linquâ, brevibus dicam eas, quæ in Augustino  
 quantumvis vitijs proluturo nituerunt.

Et quidem non obscurum indolis magnæ futu-

Handwritten text on the right margin, possibly a library or collection stamp.

futuraeque spei vestigium in eo emicuit, quod A ab octavo decimo circiter anno, quo Hortensij lectione ad sapientiam indagandam incitatus est, incredibili mentis ardore, per omne sectarum genus fugitantem veritatem, ut ardentius amaretur, insecutus est. Hanc enim ut inveniret, ex Catholica stabilitate, in Manichæa deliria præcipitatus est; ubi deceptum se gemendo, per scditates Epicuri in Academicorum fluctuationes delatus est: ex quibus per ambages, ad eum unde exiverat portum Catholicum remearet. *Immortalitatem*, inquit ipse, *sapientie concupisceram astu cordis incredibili. Quomodo ardebam, Deus meus, quomodo ardebam evolare à terrenis ad te, & nesciebam, quid ageres mecum!* Non exiguum sanè secretioris illius electionis vestigium est ardor ille veritatis, quæ Deus noster est, assequendæ. Sic enim & sanctus Iustinianus Martyr paribus per omnes Philosophorum sectas, gyris venando veritatem, eam præluentem in Catholica tandem Ecclesia, ut ipse testatur in dialogo cum Triphone, consecutus est.

Lib. 3. Confess. 1. 4.

Nec inferius ejusdem rei argumentum est, illud omnium sectarum, librorumque fastidium, unde Salvatoris IESU nomen exulabat. Hoc enim nomen, *quia in ipso adhuc lacte matris tenerum cor eius piè biberat, & alitè retinebat, quicquid sine hoc nomine fuisset, quamvis literatum, & expositum, & vendicium, non eum totum rapiebat.* Adde insignem illam fidem, quæ licet Manichæus in obeundo docendi munere, sine dolo docendo dolos, erga discipulos excellerebat: *Vidisti, inquit, me de longe lapsantem in lubrico, & in multo fumo scintillantem fidem meam, quam exhibebam in illo magisterio diligentibus vanitatem, & querentibus mendacium socius eorum.*

ibid.

Lib. 4. Confess. 2. 2.

Quantæ porro & quam præstantis animæ characterem exprimit illud odium magorum, & illa adolescentis integritas, sub vanitate C ad fortunæ splendoris anhelantis, quæ victoriam Aruspici in agone poetico pollicenti respondit: *Nec si corona illa esset immortaliter aurea, muscam pro victoria mea snerem necari.*

ibid.

Iam verò si dici solet, eos qui longius à Deo infanis amoribus recesserunt, postquam ad sanitatem redeunt, flammis pudici ac veri amoris acrioribus inardescere, ut Magdalena fidem facit: cum præteritorum seculorum nemo tantâ profunditate divini amoris arca-

na percrutatus aperuerit, quam Augustinus, nemini dubium videtur esse posse, quin illa ipsius indoles, quæ suos amicos vanos vanos tam arctè diligebat, ut pœnè ipsa mors eorum interitu jucundior videretur, oculis Dei talis naturæ conditoris indicium & effectus fuerit arcana suæ electionis, qua illum casti amoris amplexibus dedicabat. Quem etiam tantâ sinceritate erga carnalem matrem jam tum vitij deformis exhibebat, ut testimonio & quasi testamento morientis matris hoc elogium ei adhæserit, quod pius fuerit, nec inquam ex eius ore audierit in se iaculatum durum aut contumeliosum sermonem. Parva hæc forsitan alicui videantur, sed non parvæ securitæ frugis divinæque in eum benignitatis argumenta; quæ talem indolem ad opus suum ante mundi constitutionem destina verat. Ex qua etiam arcana vena fluxit, ut semper sapientium consilij & conversatione delectatus, eorum ipse sermonibus fixus inhaereret. Ille verò magnus moriendi metus, futurique iudicij, qui per varias quidem opiniones, nunquam tamen de ejus pectore recesserat, eumque à profundiore voluptatum gurgite revocabat, quid, quæso, intelligentibus aliud suggerit, nisi istum velut severum Pædagogum ei à Deo datum fuisse, qui vas illud electionis ad amorem, felicemque æternitatem, cui destinatus erat, adduceret?

His & alijs obscuris electionis quasi lineamentis hoc effectum est, ut amicis bonis ac doctis in profligatissima morum dissolutione videretur: à quibus propterea diligebatur mirificè, & nonnullos vicissim propter magnam virtutis indolem diligebat; qui relicta patria, relicto rure paterno opimo, relicta domo, & non secusurâ matre, nullam aliam ob causam ad ipsum tamen Manichæum commigraverant, nisi ut cum ipso viverent, in flagrantissimo studio veritatis & sapientiæ, cui ex occulto electionis afflatu in medijs erroribus suspirabat. Enimverò cum naturæ non parva pars, doctesque plurimæ tam corporis quam animi ex occulta illa prædestinationis abyssò in hominem scaturiant, quid mirum si qua lineamenta divinis oculis conspicua illius æterni amoris præ se ferat, quo misericordix suæ vasa complectitur?

## C A P V T X X I.

In Paulo & Augustino profundus gratiæ Christianæ sensus, intelligentia, & prædicatio: quorum fons fuit amor Dei, primus gratiæ effectus.

S E D ut alia non pauca præteream, quibus Pauli & Augustini mirabilis in vita & moribus cõformitas apparere possit, unum tamen istud non possum non adijcere, quod velut ea d e m & cõnda

A in utroque radix, easdem etiam actiones in reliqua vita parturivit. Hæc est autem illa admirabilis in utroque Christianæ gratiæ sensus & intelligentia, & prædicatio. Nemo quippe ambigit, quin sanctus Paulus ipsa divinæ